

Pořadové číslo: 1

1. Název vzdělávacího programu

Studium k rozšíření odborné kvalifikace zaměřené na výuku výchovy k občanství (člověk a jeho osobnost) a základů společenských věd

2. Obsah – podrobný přehled témat výuky

VZDĚLÁVACÍ PLÁN

I. ročník	Studijní předmět	Kredity	Zkratky předmětů	Počet hodin						Ukončení	
				Z			L				
				pv	ola	px	pv	ola	px	Z	L
	Člověk ve společnosti	10	KVS/WFIL	20	0	0	0	0	0	Zk	-
	Úvod do religionistiky	5	KVS/WUDR	15	0	0	0	0	0	Ko	-
	Hodnotová výchova	10	KVS/WHVY	15	0	0	0	0	0	Ko	-
	Společenskovední proseminář	5	KVS/WSVS	10	0	0	0	0	0	Zp	-
	Vybrané kapitoly z moderních dějin 1	10	KVS/WKMD1	15	0	0	0	0	0		Zk
	Vybrané kapitoly z moderních dějin 2	10	KVS/WKMD2	0	0	0	15	0	0	-	Zk
	Občan, veřejná a státní správa	10	KVS/WOVS	0	0	0	20	0	0	-	Zk
Člověk a svět práva	5	KVS/WCSP	0	0	0	10	0	0		Ko	
Evropa náš domov	5	KVS/WEOP	0	0	0	10	0	0		Ko	
	CELKEM	70	130	75	0	0	55	0	0	1Zk;2K	3ZK; 2Ko

2. ročník	Studijní předmět	Kredity	Zkratky předmětů	Počet hodin						Ukončení	
				Z			L				
				pv	ola	px	pv	ola	px	Z	L
	Společenské vědy ve vzdělávání – oborová a předmětová didaktika	5	KVS/WOPD	10	0	0	0	0	0	Zk	-
	Člověk a svět financí	10	KVS/WCSF	20	0	0	0	0	0	Ko	-
	Aktivizační metody ve výchově k občanství	5	KVS/WAVO	10	0	0	0	0	0	Zp	-
	Občan a stát	10	KVS/WOST	20	0	0	0	0	0	Zk	-
	Osobnostní rozvoj	5	KVS/WOSR	0	0	0	10	0	0	-	Ko
	Sociální rozvoj	5	KVS/WSRO	0	0	0	15	0	0	-	Zk
	Kariérový rozvoj	5	KVS/WKRO	0	0	0	10	0	0	-	Ko
Občanská participace	5	KVS/WOPA	0	0	0	15	0	0		Zk	
	CELKEM	50	120	70	0	0	50	0	0	2 Zk; 1Ko	2Zk;2K

Z - zimní semestr; L - letní semestr; pv – prezenční výuka; ola – on-line nebo off-line aktivita;

px – praxe; Zp – zápočet; Ko – kolokvium; Zk - zkouška

Mgr. Lubomír Vojtěch BAAR

- Kariérový rozvoj

Mgr. Zuzana CIESLAROVÁ, Ph.D.

- Aktivizační metody ve výchově k občanství

Mgr. Tomáš HUBÁLEK, Ph.D.

- Úvod do religionistiky
- Hodnotová výchova
- Člověk ve společnosti

PhDr. Pavel KOPEČEK, Ph.D.

- Vybrané kapitoly z moderních dějin 2

Mgr. Pavel KRÁKORA, Ph.D.

- Vybrané kapitoly z moderních dějin 1
- Občan, veřejná a státní správa
- Občan a stát
- Občanská participace

PhDr. Soňa LEMROVÁ, Ph.D.

- Osobnostní rozvoj

JUDr. Zdenka NOVÁKOVÁ, Ph.D.

- Člověk a svět práva

Ing. Alena OPLETALOVÁ, Ph.D.

- Člověk a svět financí

doc. Mgr. Antonín STANĚK, Ph.D.

- Společenské vědy ve vzdělávání – oborová a předmětová didaktika
- Společenskovědní proseminář
- Evropa náš domov

Mgr. Markéta ŠEMBEROVÁ, Ph.D.

- Sociální rozvoj

ANOTACE VZDĚLÁVACÍCH PŘEDMĚTŮ

Aktivizační metody ve výuce k občanství

Předmět se zaměřuje na didaktickou transformaci tematických celků občanského vzdělávání v souladu s aktuální podobou kurikulárních dokumentů. Principy a praktické využití aktivizačních výukových metod, jako jsou diskuse, situační a inscenační metody, didaktické hry, metody RWCT, heuristické metody. Kurz klade důraz na propojení teorie s praxí a na rozvoj dovedností potřebných pro vedení aktivní a interaktivní výuky.

Doporučená literatura:

- PETTY, G. *Moderní vyučování: praktická příručka*. Praha: Portál, 1996.
ČAPEK, R. *Moderní didaktika: lexikon výukových a hodnoticích metod*. Praha: Grada, 2015.
SIEGLOVA, D. *Konec školní nudy: didaktické metody pro 21. století*. Praha: Grada, 2019.
KOTRBA, T., LACINA, L., ŠEFROVÁ, H. *Aktivizační metody ve výuce: příručka moderního pedagoga*. Praha: Barrister & Principal, 2011.
HUBÁLEK, T. a kol. *Aktivizační metody v etické výchově*. Praha: EPOCH, 2017.
PATTERSON, K. *Motivační tříminutovky: přes 100 jednoduchých cvičení k aktivizaci skupiny*. Praha: Portál, 2015.
GRECMANOVÁ, H., URBANOVSKÁ, E. *Aktivizační metody ve výuce, prostředek ŠVP*. Olomouc: Hanex, 2007.
SITNÁ, D. *Metody aktivního vyučování: spolupráce žáků ve skupinách*. Praha: Portál, 2009.
LEMOV, D. *Teach like a champion 3.0: 63 techniques that put students on the path to college*. John Wiley & Sons, 2021.
ČAPEK, R. *Líný učitel: jak učit dobře a efektivně*. Praha: Raabe, 2017.
ČAPEK, R. *Líný učitel: kompas moderního učitele*. Praha: Raabe, 2020.

Člověk a svět financí

Cílem předmětu je objasnit základní ekonomické pojmy a mechanismy v kontextu výuky finanční gramotnosti na základních či středních školách. Obsahem jsou základy mikroekonomie a makroekonomie, jejichž znalost je nezbytná pro hlubší studium samostatných ekonomických oblastí a témat.

Objasňuje příčinný řetězec od lidské potřeby ke vzniku trhu. Vykládá principy tržního mechanismu, vztahy mezi subjekty trhu, nedokonalosti trhu a jejich společenské a politické důsledky. Objasňuje příčinný řetězec od dokonalého přes nedokonalý trh a veřejnou volbu k politice státu. Cílem je také vysvětlit odborné pojmy, používat odbornou terminologii a orientovat se v rámci hlavních témat mikroekonomie a makroekonomie.

Dále aplikovat získané poznatky v rámci vzdělávání témat finanční gramotnosti na základní či střední škole dle výstupů Standardu finanční gramotnosti (MFČR, 2017).

Doporučená literatura:

- BAILEY, G., LAW, F. *Moje peníze – Rozvíjejte finanční gramotnost svých dětí*. Praha: Edika, 2013.
HOBZA, V., ASSENZA, D., ZLÁMAL, J. *Základy ekonomie*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2006.
HOLMAN, R. *Základy ekonomie pro studenty vyšších odborných škol a neekonomických fakult VŠ*. Praha: C. H. Beck, 2015.
HOLMAN, R. *Ekonomie*. Praha: C. H. Beck, 2000.
DVOŘÁKOVÁ, Z., SMRČKA, L. a kol. *Finanční vzdělávání pro střední školy se sbírkou řešených příkladů na CD*. Praha: C. H. Beck, 2011.
JAKEŠ, P. a kol. *Finanční gramotnost pro 1. stupeň ZŠ*. Praha: Fortuna, 2011.
KAŠOVÁ, J. *Výchova k finanční gramotnosti – učebnice*. Plzeň: FRAUS, 2012.
KAŠOVÁ, J. *Výchova k finanční gramotnosti – příručka učitele*. Plzeň: FRAUS, 2012.
KLÍNSKÝ, P.; MÜNCH, O. *Ekonomika: ekonomická a finanční gramotnost pro střední školy*. Praha: Eduko, 2021.

KOCIÁNOVÁ, H. *Finanční gramotnost v kostce*. Olomouc: Anag, 2012.

MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Výzkumy k finanční gramotnosti*. [online]. MFČR, 2010 [cit.2024-11-27]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/ft_finvzd_vyzkum_gramot.html

MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Standard finanční gramotnosti*. [online]. MFČR, 2017 [cit. 2024-11-27]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/media/aktuality/2017/standard-financni-gramotnosti-29163>

OPLETALOVÁ, A., KVINTOVÁ, J. *Vybrané aspekty finanční gramotnosti v podmínkách základních a středních škol*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014.

RADOVÁ, J., DVOŘÁK, P., MÁLEK, J. *Finanční matematika pro každého*. Praha: Grada Publishing, 2013.

SAMUELSON, P. A., NORDHAUS, W. D. *Ekonomie*. Praha: Svoboda, 2013.

SAMUELSON, P. A., NORDHAUS, W. D. *Economics. Eighteenth Edition*, New York: Mc Graw Hill, Inc., 2005.

SEDLÁČEK, T. *Ekonomie dobra a zla*. Praha: 65. pole, 2009.

SKOŘEPA, M., SKOŘEPOVÁ, E. *Finanční a ekonomická gramotnost pro základní školy a víceletá gymnázia (manuál pro učitele)*. Praha: Scientia, 2008.

SYROVÝ, P., TYL, T. *Osobní finance*. Praha: GradaPublishing, 2011.

ŠOBA, O., ŠIRŮČEK, M., PTÁČEK, R. *Finanční matematika v praxi*. Praha: GradaPublishing, 2013.

ŠVARCOVÁ, J. *Ekonomie – stručný přehled 2021/2022*. Praha: CEED, 2021.

Člověk a svět práva

Předkládaný předmět je zaměřen především na konkrétní životní situace s akcentem na rozpoznání porušování práv, zákonů a smluv s cílem navrhnout možná řešení.

Očekávaným výstupem je identifikace chování porušující lidská práva a legislativní předpisy z oblasti soukromoprávní i veřejnoprávní, konkrétně pak analýza rozdílů mezi přestupkem a trestným činem, úskalí související s problematikou ochrany vlastnického práva, práv dětí, práv spotřebitele.

Cílem je navést občany k odpovědnému občanství, jež spočívá v porozumění právům a povinnostem jedince, schopnosti rozpoznat porušování práv či nedodržování pravidel a diskriminačního chování, nebezpečnému jednání v online prostředí a porozumět důsledkům vyplývajícím z jejich porušení včetně případných sankcí.

Doporučená literatura:

HULINSKÝ, P. *Trestněprávní minimum pro občany*. Praha: Linde, 2010.

JANKŮ, M. *Vybrané kapitoly soukromého práva*. Praha: C. H. Beck, 2018.

MALAST, J. *Průvodce světem práva*. Praha: Educo, 2017.

PIKALOVÁ, I. *Dítě, škola, právo*. Praha: Lumen Vitale, 2011.

ŠÍMA, A. *Základy práva pro střední a vyšší odborné školy*. Praha: C. H. Beck, 2015.

Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR.

Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod ČR.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Člověk ve společnosti

Cílem předmětu je charakterizovat základní vlivy, které působí na člověka během jeho života, na společenské role, které v průběhu života zastává a na formy společenské interakce (konkrétně: např. příslušnost člověka k rodině, státu, škole, kultuře, genderu, obci, národu, státu; možnosti ovlivňování člověka (fyzicky i on-line)

Doporučená literatura:

HESTER, H., SRNICEK, N. *Až skončí práce: dějiny domácnosti a boje za volný*. Praha: Alarm, 2014.

HUBÁLEK, T. a kol. *Vývoj občanského vzdělávání a etické výchovy v českých zemích*. Praha: EPOCH, 2017.

HUBER, W. *Základní otázky života*. Praha: Dokořán, 2016.

LORENZOVÁ, J. *Kontexty vzdělávání v postmoderní situaci*. Praha: FF UK, 2016.

MUCHOVÁ, L. *Morální výchova v nemorální společnosti?* Praha, 2015.

PELCOVÁ, N. *Vzorce lidství. Filosofické základy pedagogické antropologie*. Praha, 2010.

Kniha sociologie. Praha, Euromedia Group, 2023.

PELCOVÁ, N., SEMRÁDOVÁ, I. *Fenomén výchovy a etika učitelského povolání*. Praha, 2014.

SOKOL, J. *Etika, život, instituce: pokus o praktickou filosofii*. Praha: Vyšehrad, Moderní myšlení, 2014.

ZAPLETAL, L., LOBOTKOVÁ, A. *Učíme se sociologii v souvislostech*. Nová Forma, 2023.

Evropa náš domov

Přípravná etapa integrace českého státu do západoevropského civilizačního okruhu. Integrační systémy (Svatá říše římská, rakouské integrační uskupení, násilná integrace do německé třetí říše a sovětského integračního uskupení) a jejich vliv na české dějiny. Příčiny a cíle moderní evropské integrace. Vznik prvních západoevropských integračních uskupení a společenství. První velká krize evropských společenství. Ustavení Evropské unie. Možný vývoj evropských integračních procesů a globalizace.

Doporučená literatura:

MARLÍK, V., *Češi a Evropa: sdílené dějiny*. Praha: Ideal, 2007.

PELTRÁM, A. a kol. *Evropská integrace a Česká republika*. Praha: Grada, 2009.

PLECHANOVÁ, B. *Institucionální vývoj Evropské unie od Maastrichtské smlouvy k východnímu rozšíření*. Praha: Karolinum, 2004.

Hodnotová výchova

V předmětu bude akcentováno aktuální pojetí etiky a její subkategorie, zejména pak aplikovaná etika (včetně příkladů uplatnění v postmoderní společnosti). Axiologie v teoretické i praktické rovině (zážitková práce s hodnotami). Vybrané modely etické výchovy a výchovy k charakteru. Nástin didaktického využití s důrazem na specifické zásady předmětové didaktiky etiky. Příklady témat vhodných pro edukační praxi (žebříček hodnot, způsoby uplatňování etických pravidel, pravidla etického chování, prosociální chování, podporující vztahy; seberegulace v emočním prožívání).

Doporučená literatura:

BRÁZDA, R. *Ethicum*. Zlín: Verbum, 2010.

GÖBELOVÁ, T. *Profesní hodnoty a etické principy v práci učitele*. Ostrava, 2017.

HUBER, W. *Základní otázky života*. Praha: Dokořán, 2016.

LORENZOVÁ, J. *Kontexty vzdělávání v postmoderní situaci*. Praha: FF UK, 2016.

MUCHOVÁ, L. *Morální výchova v nemorální společnosti?* Praha, 2015.

PELCOVÁ, N. *Vzorce lidství. Filosofické základy pedagogické antropologie*. Praha, 2010.

PELCOVÁ, N., SEMRÁDOVÁ, I. *Fenomén výchovy a etika učitelského povolání*. Praha, 2014.

SEMRÁDOVÁ, I. *Úvod do etiky*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2004.

SOKOL, J. *Etika, život, instituce: pokus o praktickou filosofii*. Praha: Vyšehrad, Moderní myšlení, 2014.

Kariérový rozvoj

Úvod, legislativní ukotvení pozice výchovného/kariérového poradce. Zdroje informací pro práci výchovného/kariérového poradce. SWOT analýza, Hollandova typologie povolání. Donald Super a model kariérní duhy. Další teorie a typologie povolání. Narativní a holistický přístup v kariérovém rozvoji. Příprava a vedení poradenského rozhovoru, jeho rozbor a formování strategií a plánů profesního rozvoje žáka.

Budování kariérové zralosti, techniky práce s úzkostí z kariérové volby. Faktory ovlivňující volbu povolání, motivace k budování kariérového portfolia, vytvoření a udržování sítí pro

vlastní profesní rozvoj. Budování zdravého vztahu k práci, vědomí odpovědnosti. Možnosti profesního rozvoje. Dopady lidské práce na společnost a přírodu. Reflexe vlastních hodnot a aspirací žáka, vytváření plánu osobního rozvoje, debata o smysluplnosti lidské práce. Příprava na přechod na trh práce. Work-life balance, jak jej dosáhnout a jak jej udržet. Stanovování priorit při vzdělávání a na trhu práce.

Doporučená literatura:

GALOVÁ, J., HAŠKOVÁ, K., MUSILOVÁ, A., PETERKOVÁ, J., STOJAROVÁ, V., TOMANOVÁ, L. *Průvodce pro (školní) kariérové poradce*. Zlín: Zlínský kraj, 2020.

GROF, D. *Cesta za horizont kariérového poradenství: kritická reflexe v praxi*. Praha: EKS, 2021.

HLAĐO, P. *Příručka k volbě povolání aneb Co by měl znát výchovný poradce na základní škole*. Jihlava: Vysočina Education, 2014.

PUGNEROVÁ, M. *Kariérní poradenství I, II. Studijní texty*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017.

PÝCHOVÁ, S., MADZIOVÁ, D., KOŠTÁLOVÁ, H., DRAHOŇOVSKÁ, P. *Kariérové poradenství na každý pád*. Praha: Wolters Kluwer, 2020.

SVOBODOVÁ, D. *Profesní poradenství: vybrané kapitoly*. Praha: Grada, 2015.

Občan a stát

Principy demokratického fungování společnosti a státu. Typy státu a způsoby vlády (autokracie, demokracie). Politické ideologie, jejich vývoj, proměny a aplikace v každodenní politické realitě. Zásady politického pluralismu. Člověk a institut voleb. Význam sociálního dialogu ve společnosti. Demokratické zásady při řízení státu a veřejných institucí. Výchova k demokracii v kurikulu základních škol.

Doporučená literatura:

ADAMOVÁ, K., KŘÍŽKOVSKÝ, L. *Politologie*. Praha: Codex, 1997.

HLOUŠEK, V. a kol. *Politické systémy*. Brno: Barrister & Principal Publishing, 2018.

KRÁKORA, P. *Aktuální společenskovední pohledy na výchovu k demokratickému občanství*. Praha: Nakladatelství Epoque, 2012.

BROKLOVÁ, E. *Československá demokracie. Politický systém ČSR 1918–1938*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1992.

PIŤHA, P. a kol. *Úvod do výchovy k občanství*. Praha: AVED, 1992.

STANĚK, A. *Výchova k občanství a evropanství*. Olomouc: Nakladatelství Olomouc.

HUBÁLEK, T. a kol. *Vývoj občanského vzdělávání a etické výchovy v českých zemích*. Praha: Nakladatelství Epoque, 2017.

JIRÁSKOVÁ, V. a kol. *Základy společenských věd: pro učitele učitelů – studenty pedagogických fakult, pro učitele středních škol a jejich žáky*. Praha: Eurolex Bohemia, 2004.

Občan, veřejná a státní správa

Vývoj správy a samosprávy na teritoriu českých zemi s přihlédnutím k oblasti školství a školské správy. Poslání a kompetence jednotlivých institutů státní správy a samosprávy, jejich územní působnost. Státní správy a samospráva současné ČR a její kompetence ve vztahu k jednotlivým typům škol a školských zařízení. Praktické fungování správy a samosprávy (stát, kraje, obce, ORP, vazba na struktury EU) včetně širšího kontextu historického vývoje.

Doporučená literatura:

BAAR, L. V. *Správa a samospráva ve vztahu ke školství od roku 1989*. Olomouc: PdF UP, 2022. Studijní opora.

HLEDÍKOVÁ, Z., JANÁK, J., DOBEŠ, J. *Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

KRÁKORA, P. *Vývoj správy a samosprávy v českých zemích*. Praha: Nakladatelství Epoque, 2017. Studijní opora.

ČECHÁK, V. *Vývoj veřejné správy v Československu a České republice (1945–2004)*. Praha: Eupress, 2005.

SCHELLE, K. *Vývoj české veřejné správy*. Ostrava: Key Publishing, 2008.

STARÝ, M. *Vývoj veřejné správy v českých zemích do roku 1848*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2007.

Občanská participace

Možnosti a formy aktivní občanské participace – možnosti zapojení občanů do veřejného dění a politiky. Vývoj občanské společnosti. Institut voleb, volební právo, jeho vývoj. Občan a řešení záležitostí veřejného zájmu. Občan a veřejné instituce. Politické strany a politické stranictví včetně vývoje daného fenoménu v kontextu obecném i kontextu českých zemí. Možnosti obhajoby při porušování vlastních práv a práv druhé osoby. Problematika participačních práv dětí a adolescentů. Příklady aplikace problematiky občanské participace do kurikula základní a střední školy.

Doporučená literatura:

ANTOŠ, M., WINTR, J. *Volby a volební systémy*. Praha: Leges, 2021.

HANÁČEK, V. a kol. *Demokracie a aktivní občanství*. České Budějovice: Pedagogická fakulta JČU, 2023.

KRÁKORA, P. *Aktuální společenskovední pohledy na výchovu k demokratickému občanství*. Praha: Nakladatelství Epoque, 2012.

HOŘEŠOVÁ, D. *Didaktika občanské nauky a základů společenských věd*. Praha: Naše vojsko, 1996.

MALÍŘ, J., MAREK, P. a kol. *Politické strany I. 1861–1938. Politické strany II. 1938–2004. Vývoj politických stran a hnutí v českých zemích a Československu*. Brno: Doplněk, 2005.

RAKUŠANOVÁ, P., ŘEHÁKOVÁ, B. *Participace, demokracie a občanství v evropském kontextu*. Praha: Sociologický ústav AVČR, 2006.

ČERMÁK, D., KOSTELECKÝ, T., PATOČKOVÁ, V., STACHOVÁ, J., VAJDOVÁ, Z., VOBECKÁ, J. *Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě? Význam, praxe, příslib*. Praha: SLON, 2012.

STANĚK, A. *Výchova k občanství a evropanství*. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2007.

Osobnostní rozvoj

Důvěra. Sebedůvěra. Empatie. Zpětná vazba – poskytování i přijímání. Sebepoznání. Seberozvoj. Komunikace. Techniky sebe prezentace a diskuze. Time management a práce s časem/energií. Týmová/skupinová práce. Zvládání konfliktu. Zvládání zátěžových situací a stresu. Relaxace.

Doporučená literatura:

VÝROST, J., SLAMĚNÍK, I., KOMÁRKOVÁ, R. *Aplikovaná sociální psychologie III*. Praha, Grada 2001.

BROUILLETTE, R. *Překonejme návyky, které nám brání v růstu*. Praha: Portál, 2024

BUNZ-SCHLOSSER, G. *Přijměte své vnitřní dítě*. Praha: Portál, 2019.

DWECKOVÁ, K. *Nastavení mysli*. Praha: Portál, 2017.

GARIBAL, G. *Tréma a jak ji překonávat*. Praha: Portál, 2013.

GREENBERG, M. *Jak lépe zvládat nepříjemné situace a konflikty*. Praha: Portál, 2019.

KOLÁŘÍK, M. *Interakční psychologický výcvik pro praxi*. Praha: Grada, 2011.

KOŽINKOVÁ, D. *Jak zvládnout stres a posílit odolnost*. Praha: Grada, 2022.

KOŽINKOVÁ, D. *Rozvoj mysli pro spokojený život*. Praha: Grada, 2024.

NAUMANN, F. *Umění sympatie*. Praha: Portál, 2010.

NOVÁKOVÁ, M. T. *Jak vystoupit z vlastního stínu*. Praha: Portál, 2022.

O'KANE, O. *Sám sobě terapeutem*. Praha: Grada, 2024.

POLIAČIK, M., LANČOVÁ, L. *Pořádek v hlavě*. Praha: Portál, 2023.

RAUS, P. *Jak porozumět emocím*. Praha: Portál, 2022.

STROSS, R. *Umění změny*. Praha: Portál, 2011.

WOLF, D., MERKLE, R. *Jak překonat negativní emoce a myšlenky*. Praha: Grada, 2017.

Sociální rozvoj

Globalizace, Globální občanství, společnost, EU, Evropské občanství, ČR, národnost. Menšiny, migrace, uprchlictví, azyl. Lidská práva, demokracie. Sociální interakce. Stereotypy a předsudky. Interkulturní kompetence. Komunikace, interkulturní komunikace. Digitální svět. Sebereflexe, kritické myšlení.

Doporučená literatura:

BARTON, M., KRATOCHVÍL, J., KOPA, M., TOMOSZEK, M., JIRÁSEK, J., & SVAČEK, O. *Základní práva*.

DEARDORFF, Darla K. Identification and assessment of intercultural competence as a student outcome of internationalization. *Journal of Studies in International Education*, 2006.

Drbohlav D. Migrace a (i)migranti v Česku. Praha: SLON, 2010.

GIDDENS, A., SUTTON, P. W., JIROUTOVÁ KYNČLOVÁ, T. *Sociologie*. Praha: Argo, 2013.

HOLÝ, L. *Malý český člověk a skvělý český národ*. Praha: SLON, 2010.

HUBÁLKOVÁ, E. *Evropská úmluva o lidských právech a Česká republika (Judikatura a řízení před Evropským soudem pro lidská práva)*. Praha: Linde, 2003.

KELLER, J. *Úvod do sociologie*. Praha: SLON, 1995.

PRŮCHA, J. *Interkulturní komunikace*. Praha: Grada, 2010.

RÁKOCZIOVÁ M., TRBOLA, R. (eds.) *Sociální integrace přistěhovalců v České republice*. Praha: SLON, 2009.

TOLLAROVÁ, B. *Jsmo lidé jedné Země*. Praha: Portál, 2013.

VALENTA, J. *Osobnostní a sociální výchova a její cesta k žákovi*. Kladno: AISIS, 2012.

VALENTA, J. *Učíme (se) komunikovat. Metodika komunikace v rámci osobnostní a sociální výchovy*. Kladno: AISIS, 2005.

Společenské vědy ve vzdělávání – oborová a předmětová didaktika

Vznik a geneze výchovy k občanství v českém školství. Analýza očekávaných výsledků učení a obsahových okruhů jednotlivých tematických okruhů vzdělávacího obsahu v rámci předmětu výchova k občanství. Zahraniční modely a zkušenosti. Výsledky domácích a mezinárodních výzkumů. Výchova k občanství v RVP ZV. Metodické pojetí výchovy k občanství. Cíle vzdělávacího oboru Výchova k občanství z hlediska očekávaných výsledků učení a jejich specifika. Specifika jednotlivých metod a forem výchovy k občanství ve výuce.

Problematika způsobů a metod výchovně vzdělávacího procesu na ZŠ a SŠ. Rozbor školských dokumentů. Učitel a jeho práce s klíčovými kompetencemi a průřezovými tématy ve Výchově k občanství a společenskovedního základu jako součást ŠVP. Projekty dalšího vzdělávání učitelů ve Výchově k občanství.

Teoretické koncepty oborové didaktiky, hlavní didaktické kategorie ve vztahu k oboru (výchovně vzdělávací cíle, organizační formy s návazností na ZSV). Možnosti spolupráce s profesními a neziskovými organizacemi, zdroje pro metodické materiály. Propojení oboru s průřezovými tématy a klíčovými kompetencemi. Výukové metody a jejich aplikace na tematické celky oboru, včetně projektové výuky. Příprava na hodinu a fáze hodiny ve vztahu k oboru. Možnosti pro efektivní výuku oboru. Nové trendy ve vztahu k oboru, včetně využití AI.

Učitel ZSV ve škole, formy profesní spolupráce, nabídky dalšího vzdělávání i profesního růstu. Etický kodex učitele. Učebnice a další zdroje a didaktické prostředky ve vztahu k oboru. Formy hodnocení, specifika testování, význam reflexe a zpětné vazby pro učitele i žáka. Bezpečné prostředí a wellbeing ve vzdělávacím procesu.

Doporučená literatura:

HAVLÍNOVÁ, I. *Didaktické náměty pro učitele občanské výchovy a základů společenských věd*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014.

HRACHOVCOVÁ, M.; HORSKÁ, V.; ZOUHAR, J. *Pomáháme při tvorbě Školního vzdělávacího programu vzdělávací obor Výchova k občanství*. Úvaly: Albra, SPL Práce, 2007.

- JANIŠOVÁ, M., STROUHAL, M. (Eds.) *Učiteléské vzdělávání a oborové didaktiky na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy*. Praha: Karolinum Press, 2023.
- KALHOUS, Z., OBST, O. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 2002.
- KOUBEK, P. Portrét myšlení a jednání učitelek občanské výchovy: Vícečetná případová studie subjektivních teorií učitelek o didaktické transformaci. *Pedagogika*, 68 (2).
- KUTHAN, R., PELCOVÁ, N., ZICHA, Z. *Kapitoly z didaktiky filosofie, etiky a společenských věd*. Praha: Vydavatelství PedF UK, 2018.
- MAŇÁK, J., ŠVEC, V. *Vyučovací metody*. Brno: Paido, 2004.
- PETTY, G. *Moderní vyučování*. Praha: Portál, 2013.
- STANĚK, A. *Kvalitativní výzkum profesní identity učitele výchovy k občanství*. Praha: Epoque, 2010.
- STUHLÍKOVÁ, I., JANÍK, T., BENEŠ, Z., BÍLEK, M., BRÜCKNEROVÁ, K., ČERNOCHOVÁ, M., ŽÁK, V. *Oborové didaktiky: vývoj, stav, perspektivy*. Brno: Masarykova univerzita, 2015.
- VALISOVÁ, A., KASÍKOVÁ, M. *Obecná didaktika: a její širší pedagogické souvislosti v úkolech a cvičeních*. Praha: Grada Publishing, 2021.

Společenskovední proseminář

Úvod do problematiky. Základní pravidla pro tvorbu závěrečné práce ve společenských vědách. Kritéria nezbytná pro naplnění odborné stránky závěrečné práce (struktura textu ad.). Závazné normy pro publikovaný text – poznámkový aparát (odkazy), práce s literaturou, rejstříky, formální úprava textu. Odkazy – bibliografické citace dokumentů ISO 690 a ISO 690a. Příklady pro tvorbu odborného textu závěrečné práce.

Doporučená literatura:

- FAJKUS, B. *Současná filosofie a metodologie vědy*. Praha: Filosofia, 1997.
- GAVORA, P. Úvod do pedagogického výzkumu. Brno: Paido, 2000.
- HOLOUŠOVÁ, D., KROBOTOVÁ, M. *Diplomové a závěrečné práce*. Olomouc: VUP, 2002.
- OCHRANA, F. *Metodologie vědy: úvod do problému*. Praha: Karolinum, 2009.
- SPOUSTA, V. et al. *Vádemékum autora odborné a vědecké práce (se zaměřením na práce pedagogické)*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2003.
- ŠANDEROVÁ, J. *Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách: několik zásad pro začátečníky*. Praha: SLON, 2005.

Úvod do religionistiky

Obsahem předmětu bude terminologické vymezení základních pojmů a sledování vývoje vybraných světových náboženství. Animismus, deismus, totemismus. Polyteismus a monoteismus. Náboženství judaismu. Vznik Bible a její význam. Vývoj a počátky křesťanství a jednotlivých křesťanských církví. Bazální terminologie etiky, její členění, význam a propojení s dalšími společenskými vědami. Obecná problematika církve a sekt. Struktura nejvýznamnějších křesťanských církví. Role náboženství v současném světě – křesťanství, islám, buddhismus, hinduismus, taoismus.

Doporučená literatura:

- AMBALU, S., COOGAN, M. D., FEINSTEIN, E. L., FREEDMAN, P., PHILIP, N., STOBART, A., THOMPSON, M., TIESZEN, C. L., WEEKS, M. *Kniha náboženství*. Praha: Euromedia Group, 2024.
- BUBÍK, T., HAVLÍČEK, J. *Academic study of religions in a cognitive, anthropological and sociological perspective*. Palacký University Olomouc, 2021.
- ELIADE, M. *Pojednání o dějinách náboženství*. Praha: Argo, 2020.
- HORYNA, B. *Úvod do religionistiky*. Praha: OIKOYMENH, 1994.
- HORYNA, B., PAVLICOVÁ, H. *Dějiny religionistiky: antologie*. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2001.
- HUBER, W. *Etika, základní otázky života*. Praha: Vyšehrad, 2016.
- SOKOL, J. *Etika, život, instituce: pokus o praktickou filosofii*. Praha: Vyšehrad, 2004.
- THOMPSON, M. *Přehled etiky*. Praha: Portál, 2004.
- WAARDENBURG, J. *Bohové zblízka: systematický úvod do religionistiky*. Brno: MU, 1997.

Vybrané kapitoly z moderních dějin 1

I. světová válka 1914–1918. Vznik ČSR a muži 28. října, Tzv. I. ČSR let 1918–1938 – politický, hospodářský a kulturní vývoj. Ohrožení a zánik ČSR, II. světová válka, nacistická okupace a osvobození ČSR. Československo v poválečném období 1945–1948. Únor 1948 a nastolení komunistického systému. Pražské jaro 1968 a období normalizace. Zánik komunistického totalitního systému v roce 1989. Rozpad Československa na počátku 90. let 20. století. Otázky přechodu k demokracii. Zánik ČSFR a konstituování politického systému České republiky. Mezinárodní vývoj a vztahy na počátku 21. století. Česká republika a její zapojení do mezinárodních organizací (OSN, WTO, ad.). Česká republika jako součást EU a NATO. Soudobé problémy současného světa a česká zahraniční politika.

Doporučená literatura:

BĚLINA, P. a kol. *Dějiny zemí Koruny české. II.* Praha: Paseka, 1992.
ČAPKA, F. *Dějiny zemí Koruny české v datech.* Praha: Libri, 1998.
DVOŘÁKOVÁ, V., KUNC, J. *O přechodech k demokracii.* Praha: SLON, 1994.
HARNA, J., FIŠER, R. *Dějiny českých zemí. II.* Praha: Fortuna, 1998.
KLÍMA, M. *Kvalita demokracie v České republice a volební inženýrství.* Praha: Radix, 2001.
RYCHLÍK, J. *Československo v období socialismu 1945–1989.* Praha: Vyšehrad, 2020.
RYCHLÍK, J. *Rozdělení Československa 1989–1992.* Praha: Vyšehrad, 2022.
SMETANA, V., GJURIČOVÁ, A., ELLINGER, J., CUHRA, J. *České země v evropských dějinách. IV.* Praha, Litomyšl: Paseka, 2006.
VYKOUKAL, J. a kol. *Východ. Vznik, vývoj a rozpad sovětského bloku 1944–1989.* Praha: Libri, 2000.

Vybrané kapitoly z moderních dějin 2

Svět a světová politika na počátku 20. století. Příčiny a průběh I. světové války. Versailleský systém a vznik národních států ve střední Evropě. Vývoj ve 20. a 30. letech 20. století – hospodářská krize. Příčiny a průběh II. světové války – konference v Jaltě a Postupimi. Formování supervelmocí – USA a SSSR a studená válka. Proces dekolonizace. Tzv. Brežněvovská éra v SSSR. Vývoj v 70. a 80. letech 20. století. Bipolární svět a jeho rozpad. Zhroucení tzv. Východního bloku. Vývoj v 90. letech minulého století. Soudobé problémy současného světa.

Doporučená literatura:

DURMAN, K. *Útěk od praporů. Kreml a krize impéria 1964–1991.* Praha: Karolinum, 1998.
JOHNSON, P. *Dějiny 20. století.* Praha: Rozmluvy, 2008.
NÁLEVKA, V. *Světová politika ve 20. století.* Praha: Aleš Skřivan, 2000.
ROBERTS, J. M. *Dvacáté století: dějiny světa od roku 1901 do současnosti.* Praha: Beta-Dobrovský, 2004.
VINEN, R. *Evropa 20. století.* Praha: Vyšehrad, 2007.
VYKOUKAL, J. a kol. *Východ. Vznik, vývoj a rozpad sovětského bloku 1944–1989.* Praha: Libri, 2000.
WARNER, K. F. (ed.) *Kronika 20. století.* Praha: Fortuna Print, 2000.
ZAKARIA, F. *Budoucnost svobody.* Praha: Academia, 2005.

3. Forma:

Konzultace budou probíhat prezenční formou výuky v podobě přednášek, výkladu, dialogu, názorně demonstračních a problémových metod a dalších interaktivních metod, různých prezentací a ukázek.

Samostatná práce klade důraz na samostudium účastníků vzdělávání (není započítáno v hodinové dotaci). Veškeré odkazy na literaturu a informační zdroje obdrží studující od konkrétních vyučujících. Odkazy na konkrétní tituly a zdroje budou také zaznamenány v elektronickém systému STAG či Moodle, vždy pod zkratkami příslušných předmětů. Prezenční výuka v předmětech má charakter především tzv. tutoriálů/konzultací, v jejichž rámci jsou diskutována problematická témata, obtížné studijní pasáže učiva

(strukturovaného v obdržených studijních textech), procvičovány dovednosti, diskutovány problémy při zpracovávání úkolů a samostatných prací, konzultovány studijní záležitosti apod. Prezenční setkání jsou koncipována záměrně prezenčně, aby bylo možno sdílet mezi sebou zkušenosti, příklady dobré praxe apod.

Požadovaná minimální účast na daném vzdělávacím programu je stanovena na 75 % prezenční docházky.

4. Vzdělávací cíl:

Studium je určeno k rozšíření odborné kvalifikace pedagoga a získání způsobilosti v souladu s § 22 odst. 2 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a § 6 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 317/2005 Sb. o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů.

Uplatnění – oprávnění absolventky a absolventa: učitelka a učitel všeobecně-vzdělávacího předmětu v oblasti **VÝCHOVY K OBČANSTVÍ (ČLOVĚK A JEHO OSOBNOST), ZÁKLADŮ SPOLEČENSKÝCH VĚD** na základní a střední škole, a to dle aktuální podoby revidovaných RVP (zejména RVP ZV).

Program je koncipovaný tak, že se ve všech výše uvedených předmětech jeho účastníci (studující programu) zabývají problematikou výuky žáků v heterogenní skupině, jsou připravováni na optimální výchovně vzdělávací působení na každého žáka dle jeho individuálních zvláštností.

Vyučující se zaměřují na aktuální otázky školské praxe pro cílové skupiny žáků základních a středních škol, zejména na tvorbu individuálních studijních plánů, postavení asistenta pedagoga či inkluzivní způsob vzdělávání, to vše v kontextu vyhlášky 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

5. Hodinová dotace:

Studijní program je rozdělen do dvou let, výuka probíhá prezenčně. Studium zahrnuje 250 vyučovacích hodin přímé výuky.

6. Počet účastníků a upřesnění cílové skupiny pedagogů:

Program je určen pro absolventky a absolventy akreditovaných magisterských studijních programů v oblasti pedagogických věd zaměřených na přípravu učitelů všeobecně vzdělávacích předmětů 2. stupně ZŠ a SŠ se způsobilostí vykonávat přímou pedagogickou činnost výukou jiného předmětu než všeobecně-vzdělávacího předmětu výchova k občanství (člověk a jeho osobnost), základy společenských věd na druhém stupni základní školy a na střední škole

Disciplíny jsou inovovány v souladu s vývojem vědy a nejnovějšími trendy jednotlivých oblastí vzdělávacího programu.

Počet účastníků ve skupině je minimálně 5, max. 30.

7. Plánované místo konání:

Výuka bude probíhat v učebnách Pedagogické fakulty UP v Olomouci, které disponují potřebným technickým zázemím (internet, interaktivní tabule, dataprojektory apod.). Kontaktní forma výuky pomáhá vytvářet prostředí ke sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe. Podkladem pro studium budou studijní

opory s doporučenou základní studijní literaturou, která bude korespondovat s tematickým zaměřením přednášek jednotlivých vyučovaných předmětů.

8. Jmenný přehled lektorů s podrobnými informacemi o odborné praxi v oboru:

BAAR Lubomír Vojtěch, Mgr.
CIESLAROVÁ Zuzana, Mgr., Ph.D.
HUBÁLEK Tomáš, Mgr., Ph.D.
KOPEČEK Pavel, PhDr., Ph.D.
KRÁKORA Pavel, Mgr., Ph.D.
LEMROVÁ Soňa, PhDr., Ph.D.
NOVÁKOVÁ Zdenka, JUDr., Ph.D.
OPLETALOVÁ Alena, Ing., Ph.D.
STANĚK, Antonín, doc., Mgr., Ph.D.
ŠEMBEROVÁ Markéta, Mgr., Ph.D.

9. Odborný garant: Mgr. Pavel KRÁKORA, Ph.D.

10. Materiální a technické zabezpečení:

Budou použity texty studijních opor, které byly vydány Katedrou společenských věd PdF UP v Olomouci společně se základní doporučenou studijní literaturou. Prezenční výuka bude probíhat v prostorách Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, Žižkovo nám. 5, Olomouc a bude pro ni využíváno materiálního zázemí KSV PdF UP v Olomouci – učebny N25 a P33b (jsou vybaveny ozvučením, audiovizuálními pomůckami – dataprojektorem, audio a videorekordéry, bílou tabulí ad.)

Organizace studia: Studium je organizováno prezenční (přímá výuka) formou. Přímá výuka probíhá formou přednášek s tím, že v jejich rámci mají studující možnost diskutovat o probíraném učivu nebo na téma dané konkrétním vyučujícím.

Zkouška z jednotlivých předmětů je hodnocena dle studijního řádu fakulty. Výsledky zkoušky se zapisují do systému STAG.

O veškeré organizaci studia budou účastníci studia informováni jednak na první konzultaci, ale také v průběhu studia katederním manažerem studia.

11. Způsob vyhodnocení akce:

Veškerá evidence zápočtů, zkoušek a kolokvií bude vedena prostřednictvím studijní agentury STAG. Každý předmět je kreditově ohodnocen, celkový počet kreditů je 120. Program je ukončen závěrečnou zkouškou z vybraných disciplín. Závěrečná zkouška probíhá před odbornou komisí.

Závěrečná zkouška před komisí bude vykonána z předmětů:

- oborové didaktiky společenských věd;
- etiky;
- společenskovědního základu.

Součástí závěrečné zkoušky bude i obhajoba a diskuse k závěrečné písemné práci.

Absolventi získají osvědčení o absolvování studia k rozšíření odborné kvalifikace (studia zaměřeného na přípravu učitelů ZŠ a SŠ) v souladu s ustanovením § 24 odst. (5) zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Účastníci programu budou hodnotit program pomocí evaluačních nástrojů dle „Plánu evaluace vzdělávacího programu pro splnění (dalších) kvalifikačních předpokladů“ (viz samostatný dokument).

Personální zajištění vzdělávacího programu:

Vzdělávací program je administrován studijním **referentem**, který zodpovídá za administrativní zajištění přijetí účastníka do VP, jeho průběh studia (účasti v programu) a také je zodpovědný za administraci ukončení účasti účastníka ve vzdělávacím programu.

Garant vzdělávacího programu je zodpovědný za kvalitativní zajištění vzdělávacího programu.

Manažer vzdělávacího programu zajišťuje účastníkům odbornou podporu ve „studijních“ záležitostech, koordinuje rozvrh výuky, a společně s referenty vzdělávacího programu komunikuje s jednotlivými lektory/vyučujícími. Zároveň působí jako prostředník mezi účastníky a garantem vzdělávacího programu, resp. studijním referentem, příp. vedením instituce (proděkanem/děkanem/prorektorem/rektorem).

Evaluátor je osoba, která na pracovišti (Centru celoživotního vzdělávání PdF UP v Olomouci) zajišťuje evaluační aktivity spojené s realizací jednotlivých vzdělávacích aktivit (dílčích disciplín i celého vzdělávacího programu). Zároveň spolupracuje s Představitelem vedení pro kvalitu a Interním auditorem, jakožto osobami pověřenými naplňováním systému managementu kvality stanoveným normou ČSN EN ISO 9001:2016. Centrum celoživotního vzdělávání PdF UP v Olomouci je držitelem certifikace dle této normy od roku 2013.